

Naš Glas izlazi svakog 1. i 15. u mjesecu i stoji: do konca godine K 7.—, za mjesec K 1.40. Cijena svakog broja 70 fil. — Oglasi: jedna petit vrsta 80 filira, zvanični proglasi i reklame 2 K.

Naš Glas

Наши Глас излази сваког 1. и 15. у месецу и стоји: до конца године К 7.—, за месец К 1.40. Цена сваког броја 70 фил. Оглasi: један петит редак 80 фил., званични прогласи и рекламе 2 К. —

Uredništvo: Ljubljana, Rimska cesta št. 20/II. Rokopisov ne vraća, ako se ne priloži znak. Dopise v latinici in cirilici sprejema le podpisane in zadostno frankirane. Rokopise hrvatsko-srbske je pošiljati Centralnemu Savezu, Zagreb, Frankopanska ulica št. 2/I.

Glasilo Centralnog Saveza javnih namještenika u kraljestvu Srba, Hrvata i Slovenaca.

Upravništvo: Na naročila brez denarja se ne oziramo. Naročnina naj se pošlje po nakaznici, za Slovenijo: Ljubljana, Vodnikov trg št. 5/I., za hrvatske in srbske pokrajine kraljestva SHS pa: Zagreb, Frankopanska ulica 2/I. Tja je pošiljati tudi zbirke za naš tiskovni sklad.

Ivan Bogdanić:

Tko je kriv?

Sjedio sam jednog lijepog svibanjskog dana na Kalimegdanu i motrio vrevu naroda u pristaništu te pristajanje i odlazanje ladja prevoznica.

Upravo sam se bio vratio iz ministarstva, pa mi se je još uvijek pred očima motalo što sam tamo vidio i čuo. Sva krasota prirode nije me mogla da razveseli. Već sam htio, da se spustim prema pristaništu, kad li začujem glas ladjarskog zvona.

Teretna ladja pristala je u pristaništu, pa su ladjari počeli odmah iz nje istovarivati tovar. Nije ali dugo potrajalo, ladja krene dalje, premda se je vidilo, da je još u njoj i previše robe.

Razni trgovci kao i nosači, koji su odmah, čim je ladja pristala, potekli da vide, šta je došlo, pokunjeno se povuku natrag.

Teretna ladja, koja je polako rezala talase i donasala tovar, pričinjala mi se državnim finansijama, dočim oni, koji su u pristaništu dočekali ladju, činili su mi se državnim namještenicima. Ono nešto tovara, što je za čas iskrcano, sličilo je činovničkim berivima.

Kao što se ladja pomolji u daljini, pa se sve više i više približava, dok pokraj nas ne proplovi, ili ako i pristane, iskrcava samo mali dio tovara, tako je isto i sa činovničkim berivima. Stave nam se u izgled, a mi ih u mašti dočaramo pred sebe, i već pravimo detaljni račun izdatka, a kad tamo, dogodi se isto što i sa ladjom, koja pristane u kojem drugom pristaništu, ili se opet proveze pokraj nas. Ako ladja i pristane, što se obično događa? Od deset trgovaca prispjela je roba samo jednomu, a od stotinu radnika zaslužiti će kod prenosa samo dvojica, trojica. Ali sad je pitanje, kojeg će sreća zapasti. Sigurno onoga, koji si je najzgodnije mjesto našao, i koji se znade najbolje napred proturati. Eventualno će još najbolje proći onaj, koji je bio tako sretan, pa se već unapred držao baš onog trgovca, kojemu je roba stigla.

To je scena tako običajna, da ju možemo svaki dan, ako ne u luci, a ono na svakom kolodvoru danomice vidjeti. Ako i samo malo više o toj stvari razmišljamo, moramo doći do zaključka, da će to i u buduću u običnom životu tako dalje biti, jer život i običaji teku stalnim i u glavnom ne promjenljivim tokom. Činovnika možemo mirne duše uporediti sa

onim lučkim radnikom. Kao što radnik radi cio dan oko onih dragocjenih tovara, a nema, osim ono par krvavo zasluženih kruna, ama baš ništa, tako se isto događa državnom činovniku, koji se cio bogovetni dan guri nad onim prašnim spisima, i nastoji, kako bi čim više utjerao državi prihoda, ili opet gladan premeće i broji kod kase državne milijune. Kao što se neće radniku povisiti radnica, pa ma kako on vriedan bio, ako on to sam ne traži, tako isto neće ni činovniku biti beriva povišena, ako on bude pokorno sagnuo glavu, marljivo radio i očekivao zasluženu naplatu od erara ili smrt osloboditeljicu od boga. Trgovac može stojati u pristaništu cijelu godinu i gledati tudju robu, kako dolazi i otilazi, ali njegovo se materijalno stanje ne će time ništa poboljšati. Roba mu ne će sama pred noge pasti, on ju mora naručiti. Ali nije dosta, da ju je on samo naručio, on ju mora prema pogodbi i platiti, ali nema li on dosta platežnih sredstava ili vjere kod onoga, koji mu robu ima dati, on će uzalud tražiti i čekati.

Tako je isto i sa činovnikom. On je takodjer trgovac, koji očekuje nešto, što ima da dodje, a to nešto je plata za njegov uloženi kapital, koji se sastoji u upotrebi intelekta. Što je taj intelekt danas tako jeftin, nije kriv kupac, nego u prvom redu prodavalac. On ne će ili ne smije da pozna pravu vrijednost svoga kapitala. Položaj mu je ali uvelike i te kako nogoršan time, jer se prividno (velim prividno!) osjeća hiperprodukcija intelekta. Prema današnjim prilikama pričinja se mnogima, da mi imademo suvišak intelektualnih radnika. To mišljenje dijele na žalost i mnogi mjerodavni faktori, koji su i onako o mnogo čemu krivo upućeni, a nadje se i u činovničkim krugovima pristalica toga mišljenja. Dabome da se ovi u brizi za svoj opstanak, ne smiju ni maknuti. Stvar ali na sreću stoji posve drugačije. Poznato nam je dobro, da ovdje, gdje je ponuda velika, a potražba mala, cijena robi pada, dočim obratno, ako je potražba velika, a ponuda malena, cijena robi raste.

Znademo, da je veliki i to vrlo veliki manjak državnih namještenika u svima skupinama, pa onda nije teško stvoriti iz toga logičan zaključak, tim više, što je državno namještenništvo baš danas državi od neophodne potrebe. Da je to toli državi potrebno činovništvo, tako danas u svakom pogledu silno zapostavljeno i slabo plaćeno, nije kriv nitko

drugi, nego samo državno namještenništvo. Stara je poslovice „Tko traži — dobije“, ali se ta poslovice ne može primjeniti na onoga, koji traži, ali već samim svojim držanjem pokazuje, da se uopće ne nada, da će dobiti. Vidili smo, vidimo a i vidit ćemo, da pojedinac nije ništa, a organizacija da je sve. Danas je organizirana počam od najvećih kapitalista do zadnjeg lučkog radnika svaka struka, pa vidimo da su prema jakosti i važnosti organizacije jaki i dohoci te skupine. Državni su namještenici de facto organizirani samo na papiru, pa zato i jesu sve njihove poboljšice samo na papiru. Dokle god ne prožme svakog pojedinca svijest o potrebi solidarnosti i zajedničkog drugarskog rada, dotle ne može ni biti govora o kakovom uspjehu, a dotle ćemo moći i morati na stavljeno nam pitanje „Tko je kriv?“ pokunjeno odgovarati „Sami smo svemu krivi“.

Sever (Ljubljana):

Nekaj o našem sodstvu.

Vedno veća skrb se loteva slovenskih sodnikov ob razmerah v sodstvu; z grozo v srcih se zavedajo od dne do dne bolj, da preti sodstvu na slovenskem ozemlju — katastrofa!

Kako veselo je bilo življenje, ki je po prevratu zasijalo tudi v sodstvu! Poživljeno, prerojeno je hitelo vse na delo. Vse je tekmovalo, in neverjetno mnogo organizatornega dela je bilo tedaj ustvarjenega. Pa sredi razvoja, nenadoma — zastoj! Odkodi in zakaj?

Ali je krivo dejstvo, da ob uvedbi centralizma centrale niso preskrbeli z zadostnim osobljem? Ali so prevzeli iz bivšega avstrijskega sistema tisto neverjetno in nedoumno štedenje za vsako ceno, seveda na račun uslužbencev, ko izpraznjenih sodniških mest, pa naj jih je bilo še toliko, niso zasedli mesece in mesece, pol leta, tudi tričetrt leta ne? Ali so še drugi vzroki, ki se odtegujejo širši javnosti, a tudi širjemu krogu sodnikov samih? — Dejstvo je, da je na bujno cvetje in brstje padla slana, in da pogled bega po ožganem polju dela, upov in nad...

Kedaj si to polje zopet opomore, ko je pa vsled razmer — delavcev vedno manj? — Srečno smo namreč prispeli tako daleč, da je napredovanje v sodniškem poklicu sedaj najslabše med vsemi panogami državne službe. Spočetka je bilo pač zasedenih nebroj vodilnih mest, a še ta začasno. Od tedaj je poteklo že čez deset mesecev,

a imenovanj ni. Čas je razpisanih že od januarja sem 17 mest višjih svetnikov, 8 mest svetnikov, 27 mest okrajnih sodnikov in 23 mest sodnikov... Toliko sodnikov čaka na ono skromno povišanje, ki ob dandanašnjih razmerah pomeni prehod iz nižjega v višji čin! A vidi, da v drugih panogah sledi imenovanje imenovanju.

Naj za primer navedemo le finančno upravo; le za primer, nikakor ne iz drugega namena! Tamkaj ni — da ostane kar pri svetnikih — iz l. 1918 nobenega svetnika več. To je popolnoma v redu: gospodje so po trudu in stroških akademškega študija in vsaj po 25-letnem službovanju dospeli vendarle tako daleč, da imajo prejemke, kakor, recimo, boljši bančni sluga. Kako pa je s sodnimi svetniki? Teh je, in sicer samo iz bivšega graškega okoliša, kolikor je našega iz avstrijske dobe še — 34. Pa ne morda samo iz zadnjih let! Evo števil: iz l. 1918 jih je 11, iz 1917 — 1, 1916 — 2, 1914 — 1, 1913 — 3, 1912 — 5, 1911 — 4, 1910 — 1, 1909 — 1, 1907 — 3, 1903(1) — 1 in 1900 (1) — 1. A imenovanj še ni, kakor da so sodniki najslabši delavci!

Posledice niso izostale. Vsakdo se ogiba sodnijske službe, pihče več ne vstopa. Praktikantje in avskultantje pobegajo, rekel bi, kar v trumah; sedaj so pričeli uhajati že tudi sodniki: kmalu bo vrsta na okrajnih sodnikih. A tudi višje gori je čudno razpoloženje, dasi ume le sodnik, kaj znači starejšemu sodniku, prebrati si svoj vzvišeni, svoj ponosni poklic. — In kam pobegajo? Ne morda k unosnemu odvetništvu, k notarijatu ali morda v zasebno službo; ne, v druge stroke — državne službe pobegajo...

Vsled tega uskožstva postaja položaj še bolj kritičen, nego je že bil sam po sebi. Vsled čiščenja, kateremu se ni bilo izogniti, je primanjkovalo že prej 80 do 100 sodnikov! Veste, kaj to pomeni, že samo po sebi? Sedaj pa je še naraščaj izostal, a mlajših moči se je polastila sredobežnost.

Ti, ki so ostali, naj pa sami zmorejo vse ogromno delo! Delo narašča, od lani do letos so se posli podvojili, in ni dvoma, da smo šele ob začetku tega naraščanja. Sodništvo dela z naporom vseh sil. A koliko časa bo moglo vzdržati tako preobremenitev? Nekaj mesecev gre, a dalje ne, in kar je preveč, bodo sodniki bridko plačali s svojim zdrav-

jem. In naj nam vsled prevelikega napora zapadejo propasti n. pr. naši starejši sodniki baš ob dobi, ko jih bode država radi njih teoretskega znanja in praktičnih izkušenj najbolj potrebovala? — Pri neizogibni novi naredbi mlade naše države čaka baš sodnike ob reformi justice največ in najtežjega dela. In, ali ne bo potreba, da že ob pripravljanih delih prav krepko sodelujejo slovenski sodniki? — Pa kje naj vzamejo spricho nezadostnih prejemkov in nezadostne prehrane dovolj telesnih moči? — A zakonom ni dosti, da so dobri, treba je, da so tudi izvedeni dobro!

Tudi to je, kar odganja naraščaj. — Angleški člani antantne misije v Ljubljani se niso mogli dovolj načuditi nizkim prejemkom naših sodnikov, češ, da so pri njih sodniki naravnost sijajno plačani, ker da je le s tem dejanski zagotovljena popolna neodvisnost sodnikov in je podana možnost, iz množice najboljših, ki se potezajo za ta mesta, izbirati najboljše ter tako delati na to, da se sodstvo tudi v stvarnem oziru dviga do skrajne, človeku dosežne višine. A ko naš sodnik svoj položaj primerja z onim svojih tovarišev v drugih državah, — celo Pruska je med njimi, kjer je imel sicer veljavo le meč plemičev — ali naj se mu ne stori inako, ko vidi, da njemu, ob vsej požrtvovalnosti sti, s katero vrši vestno in točno svoje uradne dolžnosti, še tisto napredovanje ni dosegljivo, kakor uradnikom po drugih panogah državne službe? —

(Opomba uredništva: Informirali smo se glede teh pritožb na najmerodajnejšem mestu in zvedeli, da je justično poverništvo za Slovenijo že meseca aprila t. l. predlagalo justičnemu ministrstvu prva potrebna in utemeljena imenovanja ter je kasneje stavilo opetovano vnovič svoje predloge glede napredovanja justičnih uslužbencev vseh kategorij. Poverjenik je končno tudi osebno interveniral v Beogradu. Obetalo se mu je, da se imenovanja izvrše gotovo do konca avgusta ali najkasneje prve dni septembra. Ko to pišemo, je 10. september. Baje je vse že urejeno, le — tehnične težkoče je treba še premagati. Kakšne so te tehnične težkoče, seveda ne vemo: morda je Beograd slučajno brez papirja? morda so tipkarice, ki znajo slučajno tipkati, pravkar na dopustu? — morda pa se je akt založil in ga šele iščejo? — Čez 14 dni že poročamo.)

Posveta.

Jedna mala, skromna, čandrava olina propinje se smelo do Vaših visina, svetli poslanici i ministri novi što pod Vašim rukam naša Ladja plovi.

Tramuntana, bura, lebič, šilok jaki, maistral, levanat i garbin opaki, i refuli s kraja, spreko Velebita i s Lovčena gorkog, s Klisa kamenita

tuku se i kobe, silne vale dižu, nevere se kupe, pijavice ližu oko naše Ladje poput gladna tigra što kod plena reži i gubicom igra

Gospodar je junak, al kapetan prvi često nam se menja, stega nam se mrvli, pa mornari brižni, kad oluja rikne, teškom mukom smažu, da nam Brod ne skikne.

Glavice nek Vaše stegnu sve moždane, Brod da ne nastrada, vojska ne propa, da u luku sretnu i uz kraj pristane s pozdravom Jedinstva da mu Sunce grane!

Uperite plamne Argusove oči! Na vse strane Ladje nek Vam noga skoči, grebeni i sike, mine i torpedi, pretje s desna, s leva, spređa, strag, po sredi!

Ne gledajte samo most i papafige i palubu glatku, sidro i verige: veliko je more, golemo pomorje, za Vaše je oči velebno obzorje!

Dr'šte, glete, ljudi, ne žalite truda, svaki kut na ladji i okolo, svuda, da ne bude bruke, pa da na po puta naša ladja ludo stranputom ne sluta

Ovi versi moji britke su sirene, krik i uzdah duše žarom zadojene pa se zdravo nadam, nisu sirotinje što će bacit biser pred otmene svinje!

Time Vas pozdravlja grintava olina, mali, žuki Čoso s morskih pokrajina, s naših žala skromna, budna karanda: setite se splitskog pesnika —

Marula!

LISTEK.

Ios. Cvrtila (Zagreb):

Kaput.

(God. 1919.)

Vračam se iz ateliera svoga znanca. Pripovijedao sam mu istoriju svoga kaputa. Hoćete li, da ju i vama ispričam? Vrlo je interesantna.

Ovo je isti onaj kaput, što sam ga nabavio prije četiri godine, kad smo — sjećate li se — priredili diletantsko prikazivanje u neku dobrotvornu svrhu. Ja sam imao nastupiti u nekoj komičnoj ulozi, pa da polučim što veći efekat, naročito sam se pobrinuo za svoj kostim. Obilazio sam sve staretinare u gradu i napokon sam se namjerio nanj, na ovaj kaput. Pobuđio sam zanos u publici, ali ne svojom glumačkom vještinom. Loš sam glumčevač.

Poslije sam poslao služkinju s tim kaputom, neka ga opet proda. Staretnar ga nije htio primiti. Što će mu? Jedva da ga je gledao. Kaput je zoremljen i nekakav,

kut na tavanu. Prašina se slegla nanj i pauci su ga zapreli.

Onda je došlo ovogodišnje proljeće. Valjalo je skinuti zimski kaput. Već je vrlo oljkan, no ipak me je dobro služio. U gradu sam vidio ove zime malo boljih kaputa od moga, dakako — među nama službenicima. Oh, što nije zima duže trajala! Ogrtača nijesam imao, a moj obični donji kaput nije bio ni zašto. Rukavi progledali, šavovi se rasparali, a sukno se počelo razilaziti. Kod neznatnog dodira pokazuje potstavu.

Tuda smo nekim srećnim slučajem naišli na onaj kaput na tavanu. To je bilo slavlje! Istina, kaput je bio nešto neobičnog kroja, ali sad se tomu ne može pomoći. U moje supruge ima mnogo iznalažilačkog talenta, koji se je kod nje naročito za ovog rata počeo vanredno ispoljavati. Kaput je prema mom prijašnjem kaputu imao jedan nezatni nedostatak — bio je naime nešto odviše živih i neskladnih boja — i jednu veliku prednost: bio je čitav.

To je bio dostatan razlog, da ga obučem, jer bez kaputa valjda nijesam mogao zalaziti među ljude. Ništa zato, što se isprva činilo, kao da sam se zaodienuo

u skutove neke nepoznate i groteskne zastave.

Pažnja, što sam je svojim kaputom pobudio u gradu, ne bijaše nimalo manja od one, što sam je prije četiri godine polučio svojim nastupom kao diletant. Dani prošle slave iskrčavali su iz tame zabavi. Ja sam uživao, što sam u ova teška vremena postao uzrokom neobičnog veselja u mnogih ljudi. Bijaše, kao da je nad ulice, kojima sam prolazio, sašao neki dobar vasiljenski duh, jer sam na svim licima opazio srećni smješkak, koji bi se — čim bih malo odmaknuo — pretvarao u puni i zvonki hohot.

No nesamo to. Ja sam pojavom svog kaputa počeo u ljudi pobuđivati i najplemenitija čuvstva, čuvstva ljubavi naprema bližnjemu, i to u kakvih ljudi, te se mogu time s pravom ponositi. Njih je naime teško ganuti iz mrtvila, u kojem im duša gine, ali ja sam ipak i to polučio. Evo, ne vjerujete li. Ima tomu nešto više od dvije nedjelje, što sam se upoznao s nekim gospodinom. (Interesantno, on u prvi mah nije htio vjerovati, da sam ja državni činovnik; nije htio — na eto!) O njemu kolaju svakakvi glasovi, no ja u njih ne vjerujem. Zna se, da je prije rata

Zamenjani pojmi.

Zivimo v troedini Jugoslaviji; smo Slovenci, ali obenem smo Jugoslovani: Srb in Hrvat sta nam rodna brata, dialektična razlika med nami je še manjša kakor je n. pr. med laškimi Benečani in Kalabrežani. Razlika je menda le ta, da imamo Slovenci, Hrvati in Srbi vsak svoj književni jezik, svoje slovstvo, svoje navade in smo, vsaj do prevrata, imeli tudi svoje, nam lastne — razmere. Čeprav ujedinjeni in krvno tesno sorodni, učinjamo tri plemena, ki so po ujedinjenju postala eno samo jugoslovansko telo.

V tem se vsi odkritosrčni in dobromislečni Jugoslovani pač strinjamo in ponosni smo na našo novo državo tvorbo. Državni uradniki, ki so tako trpko občutili nekdani nemški in madžarski bič, ki jih je za njih pridnost po možnosti le tepel, dočim je njihove nemške in madžarske kolege lepo gladil in negoval, smo gotovo vsi iz srca najodkritosrčnejši pripadniki pravega jugoslovanstva. Vsi zahvaljujemo srečno usodo, da nas je osvobodila nemškega in madžarskega jarma, ki ga je vodila le pohlepnost po boljših mestih in želja po nadvladi. V Jugoslaviji smo vzrli svoj vzor države, kjer bodo vladala le plemensko bratstvo, demokratični duh in vsestranska pravica.

Pravimo in ponavljamo: vzor države, ne pa vlade. Ni pa nemogoče, da najboljši državni načelniki slaba vlada! Kot pristni in zavedni Slovenci ne bomo pač povzdigovali v deseta nebesa vsega, kar je vzklilo na Slovenskem. Ako grajam in zametujemo to in ono, zato nismo slabi Slovenci. Dosledno nismo še Nejugoslovani, ako se osmelimo kritikovati — vladu te države. Vlada ni država; a vlada v demokratični državi mora biti vsem slojem enako pravična. Državno uradništvo ni posebno »pleme«, pač pa je poseben sloj, ki zahteva enake pravice, katere uživajo drugi člani tega sloja in najsi bodo ti kakršnegakoli »plemena«. Državni slovenski uradnik ne zahteva nikakih predpravil, pač pa onih pravic, ki sta jili deležna brata Srb in Hrvat.

Po enakosti in pravici hlepi ne samo državno uradništvo, temveč zahtevajo to energično vsi drugi delavni sloji v vsej

Jugoslaviji razim morda onih, ki streme za tem, da v kalnem ribarju ter izkoriščajo ugodno konjunkturo za svoj trebušček in napredek. Ako tem ogorčencem zazveni na ušesa kaka neljuba kritika in pritožba uradništva, hop! ga že imajo: — uradniki so separatisti, uradniki netijo plemenski razdor!

Gospod dr. Ilesič nas je v »Slov. Narodu« z dne 2. t. m. počastil s podtikanjem nejugoslovanstva. Zanj je bila namreč »prav neumestna beseda o nekih srbskih uradnikih, ki bi mogli eventualno priti na Slovensko, češ, kaj pa bodo naši trgovci rekli, če dobimo uradnike, ki ne poznajo razmer.« Očitek treba takoj zavrniti, ker je hudo krivičen. Ni namreč resnica, da bi se bili mi zgražali, ker prihajajo k nam srbski uradniki; pač pa je nasprotno res, da smo te kolege najiskrenejše pozdravili in sprejeli kot rodne brate, kar se zgodi tudi v bodoče. Pisec gornjega očitja je iztrgal iz daljšega članka le par besed ter jih zvaril; ni pa pristavil, kaj je povod našemu nezadovoljstvu. Ta povod tiči v tem, da so nam poslali sicer brate-kolege, a mlajše po službeni dobi, ki so zasedli navzlic tej okolnosti ona boljša mesta, ki bi po pravici pripadala domačim starejšim in brez dvojbe vsaj enakovrednim in enakozmožnim uradnikom. Ne vemo, kako bi se vedel pisatelj gornjega očitja, ako bi ga brez vzroka postavili za — vaškega učitelja, tega pa premestili na vseučiliško katedro. Gotovo bi tedaj ne vzklilni! kakor v svojem članku »Delijo nas: — drugačnega Jugoslovanstva sploh ni.«

Prepričani smo tudi, da bi se g. doktor v navedenem slučaju ne ponudil še za vaškega — mežnarja. Udaril bi tedaj brez dvoma tudi on z nami po onem — sistemu, ki ga je Protičeva vlada pod krinko jugoslovanstva uveljavljala v naši čili in zdravi državi, pošiljajoč svoje emisarje na dobro dotirana mesta v Sloveniji in zapostavljajoč domače uradništvo. Tako »Jugoslovanstvo« bi najbrže tudi g. dr. ne prišlo in prav žalostno znamenje bi bilo, če bi se takemu vladanju sploh smelo nadeti ime — jugoslovanstva. V takem vladanju vidimo mi »turško ali rusko gospodstvo, turške razmere« i. p.

Zdaj je nastopil nov režim in novi predsednik vlade je že sam izrekel obsod-

bo nad prejšnjim slepomišljenjem. Plemenskem boju je slovensko uradništvo brez razlike strok tuje. Ono dobro pozna razmere in jih uvažuje, hlepeč edino po pravici in enakosti pred zakonom. Čim se pa ta uporablja v prilog onim posameznikom, ki so slučajno srbskega plemena in morda privrženci one vladajoče stranke, v škodo nam, ki smo ravnotako slučajno člani slovenskega dela troedine kraljevine, naj se vendar — nam ne podtika netenje plemenskega boja!

Ako g. doktor vzklika: »Drugačnega jugoslovanstva sploh ni,« uverjeno je temu nasproti vse uradništvo: Jugoslovanstvo mora biti drugačno! in sicer: odkrito, nesebično, demokratično, enakopravno, predvsem pa: vsem enako pravično. Tedaj bo Jugoslavija naš — vzor. Samo ta nepotvorjeni vzor mi srčno želimo ter bomo nastopali, da ga dosežemo.

Pomagajte, da ta vzor dosežemo, ker le tako ustvarjate — pravo Jugoslavijo in zveste Jugoslovane!

Kajtimar (Ljubljana):

Pozabljena obljuba.

Bilo je dne 29. novembra preteklega leta, ko so nemški uslužbenci poštne uradov v Mariboru po tajnem dogovoru opoldne zapustili službo, stopivši v stavko, s katero so nameravali onemogočiti poštne promet na naši, tedaj jako občutljivi severni točki.

Uspeli bi bil za nas usodepoln, zakaj nihče se ni nadejal, da nemški tovariši nameravajo kaj takega. Točno opoldne so vsi brez izjeme zapustili uradne prostore, ne da bi izročili poprej poverjene jim blagajne, ključe, zapisnike itd.

Promet je bil ravno ob tem času v Mariboru precej živahen, in ostala je od itak ne polnoštevilnega osobja komaj ena tretjina, in sicer samili Slovencev v službi. Brez premisleka pa se je ta skromna četa z brezprimerno požrtvovalnostjo lotila ogromnega dela, da vzdrži promet. Uradniki in sluge so v svesti si svoje svete dolžnosti napram ogroženim domovini opravljali potrojeno službo, na dopustu bivajoči tovariši so se oglasili brez poziva v službo, bolni uslužbenci so prihiteli v

bio sinja sirotinja i da je danas milijunaš, ali ima li tome kakve zamjere? Istina je, ja šani u njega koješta opazio, no ipak — ljudi su i suviše zlobni.

Kad polazim popodne u ured, on prilazi k meni iz neke gostione, koja mi je uz put, i pita me štogod.

— No, gospodine, jeste li danas ručali? — znade gdje kad reći.

— Dakako, da jesam...

— Dobro?

— Hm... Tako, tako...

— Ho-ho-ho!

On se naimo rado smije.

— No, stari, hajdete sa mnom — hvata me ispod ruke i vodi me u gostionu, dje se sastaje sa svojim poslovnim prijateljima.

U njegovim riječima zvoni najčišće saučesće.

Saučesće — pazite! Ima li od njeg uzvišenijeg ljudskog osjećaja?

Mi sjedimo kod stola i pijuckamo. Gdje kad mi naruči koju kobasicu. To volim. On uvijek plaća sam.

Ja sam se priviknuo na dobrog čovjeka, i smeta me, ne sastanem li ga polazeći u ured.

I pomislite, rekao mi je — ne ću vam reći tko — da nije lijepo, što se ja kao čino-vnik (udara šakom o pisači stol) dajem častiti od takvih kojekakovića.

— Što nije? — upitah ja.

— Nije li je-po...

Što je i što nije lijepo, time se bavi estetika. No za estetiku danas nijesu zgodna vremena, kad je čovjeku najpreča potreba, da bude sit — pomislio sam ja.

Ta i s etikom prazan želudac jedva izlazi na kraj!

Zaista...

Uostalom, ja kod svog popodnevnog znanca kao lojalan činovnik imam da obavim i jednu posebnu misiju. On je između ostaloga i vrlo loš Jugosla-ven. Ja nastojim, da mu opravdam poredak u našoj novoj domovini, no on toga očito ne shvaća. Kad počnem o tom, on škilji na moj kaput. To je prilično neugodno.

— Kad biste mene namjesto Jugoslavije služili, ne biste ga nosili!

Tako govori.

I upire prstom unj.

Taj kaput! Začudo, on je tako slikovit, a moj prijatelj slikar ne će da me slika u njemu.

— Ja trebam tebe, a ne tvoj kaput, — veli on. — Ti si tako idealno mršav, pognut si baš kako treba i brada ti je baš divno orutavila. Prosijeda brada! Takovog starčića upravo i trebam.

Ja sam čovjek srednjih godina. Istina je, ponešto sam rutav, ali danas... Da, brice su jako skupi.

— Ta zašto moj kaput ne bi pristojao prosjaku! — protestiram ja.

Ironičan glas:

— Molim te, koji bi ga prosjak obukao?

Hm.

Prijatelj radi za nekakvu izložbu. Dvije su slike gotove. Prva, oveća, prikazuje naše oslobođenje, Jugoslaviju, što li. S jedne strane bit će joj portret naručen od nekog do odvratnosti ugojenog ratnog bogataša, a s druge — moja slika.

Natpis će joj biti „Na putu“.

Star, iznemogao čovjek sa štapom u ruci in torbom na leđima ide putem tmurnom jesenjom krajinom.

Pod nebom, pokritim pečalnim oblacima ide... ide...

Kamo?

urad, da preprečijo nakano stavkujoćih Nemaca.

V štirindvajseturni službi so delali skozi tedne vrli slovenski poštni uslužbenci brez razlike čina in spola in z malimi odmori, brez pomoči, brez nadomestila.

V plemenitem tekmovanju je vsak posvetil vse svoje sile javni službi, da ohrani domovino občutljive škode; zavest, da se žrtvujemo za sveto stvar osvobodjene domovine, je bila nam vsem najlepša zahvala, najvišja nagrada.

S ponosom se spominjamo laskavih poročil mariborskega časopisja kot glasu občinstva o našem postopanju, dasi javnosti velikanske težave, ki so pretile prometu vsega okraja, v vsem obsegu niso bile znane.

Tudi poštna uprava je pripoznala to zares junaško postopanje poštne esobe v teh usodopolnih dnevih v Mariboru.

Iz lastnega nagiba je obljubil tedanji zastopnik osrednje uprave državno nagrado vsem uslužbencem, ki so pripomogli k tej sijajni zmagi domoljubja, prebrečili sovražno nakano in obvarovali državo škode.

Časi so se pomirili, nastopile so normalne razmere. Nemci so nadomestili z domačini, osebe se je oddahnilo in — obljuba je ostala pozabljena.

Nihče ni zahteval nagrade, še oni pristojbin ne, ki bi zakonito šle uslužbenstvu v takih slučajih kot nadurnine.

Pa sila se je polagoma oglašala, spominjali smo se obljube, dane po državnem dostojanstveniku — nemara treba samo migljaja, pa se spominjo merodajni krogi onih poštinih trpinov iz Maribora.

Napravili smo vlogo ponižne prošnje, vsestransko utemeljeno, naj se nam blagovoli ona obljubljena nagrada nakazati. Uradnim potom se je spis predložil ravnateljstvu, minilo je pol leta, večina tedanjih prosilcev je zadevo že pozabila, akt pa mirno leži v kakem pisarniškem predalu, rešitev pa bo izvršil čas in pozabljenost.

Če pa slučajno naletite kdaj na tisti kos papirja, ki vas spominja zavednim in domoljubnim slovenskim uslužbencem dane besede, napišite nanj rešitev: »Dolžnost si storil, zamorec, zdaj lahko greš!

Skupština SJN u Zagrebu.

U nedjelju dne 24. augusta 1919. prijezdne otvorio je u saborskim prostorijama predsjednik SJN dr. Benković brojno posjećenu i. redovitu skupštinu izaslanika stručnih odsjeka i kotarskih skupina Saveza javnih namještenika.

U svom pozdravnom govoru ističe predsjednik svrhu Saveza: provođenje koncentracije sile svih javnih namještenika na demokratskoj bazi, a u zaštitu zajedničkih moralnih i materijalnih interesa. Ne boji se onih, koji kao s nekom skepsom u srcu promatraju rad Saveza radi tobože pomanjkanja zajedničke ideje. No ideja: podići ugled, čast i položaj našega staleža i pribaviti mu ono uvaženje, koje ga po naravi stvari pripada, tako je jaka, da joj uspjehi zacijelo ne će izostati.

Spominje zapreke, s kojima se SJN imao boriti. Ta, ni jednom dijelu novinstva nije bio rad Saveza po čudi. A bilo ih je, koji se nisu žicali poricati Savezu rodoljublje, premda svi dobro znamo, da se baš javni namještenici mogu s pravom ponositi svojim patriotizmom.

No Savez držeći se one: audacem fortuna juvat kročio je u svom radu neumoljivo naprijed, organizovao javne namještenike, te već sada ima preko 35 or-

ganizovanih skupina, a od stručnih odsjeka su gotovo već svi pristupili kao stručne jedinice. Polučio je dakle toliko, da može eto sazvati i. svoju skupštinu izaslanika i pred njih iznijeti bilancu svoga djelovanja.

Prikazuje, kako se SJN zauzeo kod merodavnih faktora glede poboljšanja materijalnog stanja članova Saveza, te se nada, da će se i pitanje dodatka za skupocu povoljno riješiti ne tangirajući obiteljski doplatak.

Izvješćuje i o ustrojenju Centralnog saveza javnih namještenika SHS, kojemu su prvi temelj udarili Zagreb i Ljubljana. Da dodje do oživotvorenja toga saveza, došli su u Zagreb predsjednici pojedinih pokrajinskih saveza, koji su nazočni i kod ove naše skupštine. Tim agilnim radnicima želi iskrenu dobrodošlicu.

Prije prijelaza na dnevni red pozdravio je skupštinu predsjednik činovničkog društva za Bosnu i Hercegovinu Josip Paitoni, predsjednik senata vrhovnog sudišta u Sarajevu, i reče, da je s veseljem došao na poziv predsjednikov u Zagreb, taj centar inteligencije, da ovdje u centralnom savezu zastupa interese svojih drugova, da zajedničkim radom stupimo u zajedničku akciju, koja će biti u korist — ne možda toliko — našu, koliko u korist naše mlade države. Ne stoji, da potkappamo temelje našoj novoj državi. Šta više, mi je hoćemo učiniti jakom i čvrstom. A to ćemo postići samo onda, ako budemo zadovoljili stupove njezine: javno namještenništvo. Zato uložiti ćemo sve svoje sile.

Predsjednik društva državnih namještenika iz Dalmacije dr. Derado donosi pozdrav iz lijepe, ali nesretne posestrine Dalmacije i prikazuje goleme bolove, što ih javni namještenici te zemlje moraju snositi, jer ono, što se tu i tamo čita u glasilima, nije ni sjenka nevolja i patnja, kojima je izvrgnuto pučanstvo.

Maks Lilleg, predsjednik društva državnih uslužbenaca u Ljubljani, izjavlja, da nas ne vode nikakve separatističke težnje za različitim dodacima i poboljšanjima beriva, nego hoćemo da polučimo izjednačenje u berivima svega javnog namještenništva u SHS. Mi nismo separatisti, već nas takovima čini centralna vlada svojim odredbama, koje radjaju samo zlovolju i nezadovoljstvo. Obara se na štrebere, koje valja iz naših redova izključiti.

Davorin Trstenjak, predsjednik hrv. učitelj. društva, pozdravlja nazočne u ime učiteljskog saveza, koji pristupa SJN kao stručna skupina. Traži, da se javnim namještenicima dadu najprimitivnija ljudska prava. Uzrok današnjem našem zlu jest bijeda, koju valja što prije odstraniti.

Prelazeći na dnevni red opširno je izložio tajnik Mlinarić, kako se Savez osnovao, kakove je zapreke imao svladati i napokon za što se već sve založio.

Kadno je nad golemim, uzburkanim ratnim kaosom ležala noć i tišina groba, sinula je sjajna zvijezda: zvijezda slobode, jednakosti i bratstva. U čitavoj Europi počele se države i društva preporadjati i na nov život buditi, pa je i za javno namještenništvo bio kucnuo čas, kad mu je valjalo uprijeti sve svoje sile, te raditi za se i za svoje staleške interese.

7. siječnja 1919. sastalo se u prostorijama Udruga javnih činovnika u Zagrebu nekoliko marnih pregaoca hoteći u jednu falangu skupiti sve radništvo državnoga stroja. Odmah se izabrao akcioni odbor sa zadaćom: prirediti sve potrebno za konstituirajuću skupštinu.

9. veljače 1919. držala se impozantna skupština, na kojoj su prihvaćena pravila

i izabran središnji upravni odbor s dr. Benkovićem na čelu. Nakon konstituiranja dao se odbor smjestiti na rad i postavio u javnosti već poznate zahtjeve. Bavio se nekim vitalnim pitanjima kao: osnutkom konzuma, izgradnjom namješteničkih stanova pa izradjivanjem različitih shema o konačnom uređenju beriva svih javnih namještenika. Nije šutke prešao ni preko naredbe o vanrednom dodatku, a i povodom sadašnje naredbe o dodatku na skupocu stvorio je neke rezolucije.

Iz blagajničkog izvještaja, koji je po nadzornom odboru ispitan i nadjen u redu, vidimo, da je stanje blagajne zaključeno koncem srpnja 1919. s jednakim primitkom i izdatkom od K 44.877.79.

Budući da je ustrojen centralni savez javnih namještenika SHS, promijenjen je na prijedlog predsjednikov članak 1. Saveznih pravila i glasi odsele: »Savez javnih namještenika (SJN) u Zagrebu proteže se na Hrvatsku i Slavoniju«.

Od daljnjih točaka dnevnoga reda ističemo: 1. Prijedlog dra. Boseka i drugova, da se osnuje konzumna zadruha na modernim zadrugarskim principima, i da joj se sa strane vlade stave na raspolaganje sva moralna i materijalna sredstva. 2. Prijedlog Luke Filipovića, da se SJN dade pravo kontrole kod razdiobe potrepština u Odjevnom povjerenstvu. 3. Prijedlog Josipa Ročića, da se društvenom predsjedniku u svrhu intezivnoga rada za vrijeme njegova mandata ishodi dopust. 4. Petar Perković predlaže, neka bi se SJN i Udruga javnih činovnika sklopili u jednu cjelinu. 5. Upit delegata Luke Filipovića s obzirom na članak sveuč. profesora dra. Julija Golika u »Činovničkom vjesniku«, kojim se središnjem odboru SJN prigovara, da je štampom izdao pravila, koja ne odgovaraju volji konstituirajuće skupštine od 9. veljače 1919.

Predsjedatelj odgovarajući razlaže tok skupštine, prema kojemu su pravila en bloc prihvaćena onako, kako su izdana štampom. Prijedlog dra. Golika bio je shvaćen onamo, da predsjednika organizatornog odbora izabere skupština, što je ova i učinila, izabravši per acclamationem predsjednikom dra. Benkovića. Ovo stanovište prihvatio je središnji odbor u sjednici od 10. veljače 1919., te mu se priklonio i ad hoc izabrani predsjednik konstituirajuće skupštine dr. Lovrić. Skupština primi i odobri postupak odbora i odgovor predsjednika.

Budući da je dosadašnji središnji odbor izvršio mandat podijeljen mu od konstituirajuće skupštine, to ga i polaže. Stoga poziva predsjednik skupštinu, da se odabere novi upravni središnji i nadzorni odbor na tri godine.

Na prijedlog prof. Baretića bi jednoglasno prihvaćen odbor, naznačen na kandidacionoj listini.

Isto bi tako jednoglasno prihvaćena želta delegata Domitrovića, da bi i nadalje vodio SJN njegov dosadašnji agilni i vriedni predsjednik dr. Benković.

Predsjednik zaključujući skupštinu zahvaljuje se na dosadanjem povjerenju te pozivlje sve na daljnji složan i ustrajan rad. Sz.

Naš Glas je strogo stanovski list in se bo zavzemal za korist javnih nastavljenecv!

Naš Glas.

I u ono doba, kad je sve strepilo i drhtalo, kad se sve sakrivalo ko plaha životinja pred silnim krvoločkom; i u ono doba bitisao jedan glas, mukli, potajni, veleizdajnički, koji se vješto svuda provlačio. Bodrio malaksale, tješio stradalnike, branio veleizdajnike, kliktao nad pobjedom, jecao pri porazima.

I to je bio naš glas, za koji se nije smjelo znati, koji nije smio progovoriti: Glas zadnjeg roba u najtežem sužanjstvu.

Kad Gospod izbavi najvećeg patnika, kad uskrisi i naš mukotrpn narod, reče i onom prigušenom, muklom glasu vrlug službenika na slavenskom jugu:

„Efeta — progovori! Nijesi nijema zvijer i ako te ropstvo otupilo; nijesi bespravno biće, jer i ti si dosta pripomogao velikom danu. Budi čovjek — budi svoj!“

I eto, sad se čuje... naš glas. Nije više mukao, nije potajan, nije veleizdajnički, ali ne smije da bude ni glas vapajućeg u pustinji.

Podizemo naš glas, jer hoćemo, da se sagradi slobodnu i ujedinjenu državu, za koju smo i dosad stradali i skapavali.

Nijesmo mi grobari svoga doma, no požrtvovalni trubljenici!

I naš će glas zagrmjeti iz hiljada grla, gdje god opazimo, da se hoće da ruši temelje našoj miloj domovini, kojoj ćemo uvijek biti najbolji i najvjerniji sinovi.

Naš glas — naš spas! ...

*Vse domaće jugoslovanske tvrdke
prosimo, da takoj inserirajo v
Našem Glasu!*

JOS. KREMEN (Ljubljana):

shS ali SHS?

(Gosp. vseučil. prof. dr. Fr. Ilešiču)

Razmere treba poznati! Potem šele soditi. Kdor sodi brez poznanja razmer, se navadno zaleti. A Vi, g. dr. Ilešič, ste se v svojem članku »Delijo nas« (v Sl. Narod u dne 2. t. m.) žal, kar dvakrat zaleteli s svojim jugoslovanskim šarcem.

Da treba slovenski del Prekmurja upravljati slovensko in da treba slovenskim Prekmurcem slovenskih uradnikov, učiteljev in duhovnikov, je takoj mirno priznal tudi notranji minister, sicer absolutistični Svetožar Pribeževič, češ, da smatra tudi on kot »samo ob sebi umljivo, da ostane v interesu gladkega poslovanja vsled želje vsega prebivalstva civilna uprava Prekmurja v slovenskih rokah.« Vi, g. dr. Ilešič, ste smatrali vse slovensko prekmursko »ljudstvo za »hinavske« Jugoslovane, zakrknjene, »omejene« Samo-Slovence itd. Zahtevali ste »noža«, ki bi rezal Prekmurje po geografskih in gospodarskih momentih, ne pa po plemenskih posebnostih, po imenih in dialektih, češ, »jezik igra zadnjo ulogo!« Ministru Srbu so bile želje ljudstva, gladko uradovanje in jezik tako merodajni momenti, da je smatral slovensko civilno upravo v Prekmurju za samo ob sebi umljivo, Slovincu pa ni vse to nič in jezik mu je zadnje, samo da more njegov jugoslovanski šarec veselo rezgetati. To je bil prvi zalet.

Drugi pa se glasi: »Pred kratkim je v uradniški glasilu (= »Naš Glas!«) bila rečena prav neumestna beseda o nekih srbskih (prav: srbijanskih!) carinskih uradnikih, ki bi eventualno mogli priti (prav: so bili tihotapsko, brez razpisa že

imenovani!) na Slovensko, češ, Kaj pa bodo naši trgovci rekli, če dobimo uradnike ki ne poznajo razmer. A baš to je: razmere je treba pač spoznati; vsakdo izmed nas mora v teh velikih časih iz svoje polžje hišice ven in gledati, kaj se godi pri nas in okoli nas, in se učiti in delati, ne pa v zgodovinskem »Negospodu« (?) spati ter konservativno dremati. Naše ujedinjenje bo ostalo vedno prazna forma, če se osebe ne bodo izmenjale in spoznale vseh delov naše skupne domovine... Mi tu gori ne smemo videti v nobenem hrvatskem ali srbskem uradniku neprijetnega stranca in življenje nam mora biti tako, da se dotičniki res ne bodo med nami čutili tujcev. Kdor misli drugače, naj nikdar ne reče, da je Jugoslovani!...

Ako bi bili, g. dr. I., naše tozadevne članke čitali pozorno, bi teh stavkov gotovo ne napisali, toda preleteli ste jih jedva površno, zato ste se zaleteli še drugič. »Naš Glas« je zahteval edinole ena k o p r a v n o s t uradništva v državi SHS; zahteva za enako delo enakega plačila, javnega razpisovanja služb ter v interesu gladkega uradovanja s krajevnimi razmerami udomačenega uradništva. Mi ugovarjamo, da se brez razpisov na veliko gmotno in moralno škodo slovenskega in hrvatskega uradništva imenujejo v slovenske in hrvatske kraje srbijanski uradniki, ki razmer in uradovanja ne poznajo, a vzlic svoji krajši in manjši praksi dobivajo večje plače. Zahtevamo, naj se makar imenujejo v naše kraje srbijanski tovariši za praktikanke s plačami naših praktikantov, nikakor pa ni pravično, da imajo v naših krajih srbijanski začetniki plače slovenskih ali hrvatskih uradnih predstojnikov ter da se za nadzornike imenujejo mladi Srbijanci, ki ne poznajo niti našega dialekta, ne naše pisave, ne našega uradovanja, ne naših krajevnih posebnih razmer.

Adjutant Srbijanec nadporočnik ima samo v Jugoslaviji večjo plačo kot Slovenec polkovnik, poveljnik, poročnik Srbijanec večjo plačo kot podpolkovnik Hrvat, carinski praktikant z 1 in pol mesečno prakso Srbijanec ima samo v Jugoslaviji večjo plačo kot njegov šef Slovenec s 30 letnim vzornim službovanjem!

To pove vse! —

Izmenjavanje je kajpada potrebno. Toda menda uvidi tudi g. dr. Ilešič, da se mora izmenjavanje goditi na korist države, a ne na škodo države, ljudstva in uradništva. Ne gre, da bi se predstavljali samci Srbijanci n. pr. v Ljubljano, oženjeni Slovinci s familijami pa na koroške ali štajerske kmete. Itd.

Kadar bodo uradniki v državi SHS izenačeni v pravicah in dolžnostih, kadar ne bo več koruptnosti in nečuvnega protekcionizma slovenskim in hrvatskim uradnikom na škodo in sramoto, takrat šele prenehamo ugovarjati.

Ministri Srbijanci morajo pač iz svoje polžje hišice ven in se učiti reda, modernega ustavnega življenja. Prenehati morajo s svojo konservativno patrijarhalnostjo, ki je bila mogoča v stari mali Srbiji, ne sme se pa več trpeti v veliki Jugoslaviji. Dokler pa nas bodo srbijanski ministri smatrali za državljane II. in III. vrste, ostane naše ujedinjenje le prazna fraza.

Dr. Ilešič razmer ne pozna, a ni jih poznal do zadnjih dni niti ministrski predsednik, dr. Davidovič. Ko mu je namreč te dni pravil neki naš državni poslanec, kakšne so razmere pri civilni in vojaški upravi in kako krivično se ravna s slovenskimi in hrvatskimi uradniki in častniki, je dr. Davidovič strmel ter se je zgražal. Mi vidimo v vsakem Srbijancu ali Hrvat

med nami brata, ne stranca. Toda trpeli ne bomo, da se nam med brati gode grše krivice, kakor so se nam godile pod sovražno vladu Nemcev in Madjarov. Srbijanci naj se čutijo med nami ravnopravne tovariše, ne smejo pa se čutiti naše zmagalce in osvobodilce. Tako mislimo mi. Kdor misli drugače, ni Jugoslovani, ker dela razliko med uradniki ter širi neslogo in nezadovoljnost ter zagovarja krivico in nered. Doslej smo živeli v državi shS, mi pa zahtevamo, da je naša država res SHS!

M. Velikonja (Prekmurje):

Še enkrat „Sajkača“.

Gospod Kocmur! Dobro ste pisali v tretji številki našega lista o sajkačah; pozabili pa ste omeniti, da od Vas navedeni ferman poleg novih sajkač zahteva tudi nove naramnice, kar stane skupno paznika 70, nadpaznika, preglednika in nadpreglednika pa 80 (uradnika celo 150) krvavo zasluženih kronc. Pri današnji neznosni draginji tiči že vsa finančna straža več ali manj v dolgeh. Mnogo teh trpinov, ki so v od Italijanov, zasedenemu Primorju izgubili ponovno vse svoje imetje, nima niti postelje, niti druge hišne in kuhinjske oprave, niti denarja, da bi kupil gladni deci mleka in kruha, začetkom šolskega leta pa dragih knjig in obleke. Vsak je imel eno ali več čepic starega avstrijskega kroja z narodno kokardo, ali pa nizko čepico (Tellermtitze) novega kroja. Teh čepic pa sajkače izdelujoči židje in poljudje niso hoteli prekrojiti, ali vračunati. Pravčasno so namreč zvedeli, da si mora vsak uslužbenec fin. straže tekom 10 dni — ali pa izgubi službo! — nabaviti sajkačo in naramnice strogo po predpisu. Kje naj ta denar vzame, ne briga teh krvosov, a tudi naše finančne uprave ne. Znano je, da dobi moštvo fin. straže letno 120 K prispevka za obleko; toliko pa stane danes podplatenje enega para službenih čevljev! To uvidijo druge, posebno justične uprave; te dajo svojim uslužbencem primerne prispevke v denarju ali v naturalijah, n. pr. pazniki neke večje kaznilnice so dobili vsak po 20 m platna po 1 K in do 900 K v gotovini za obuvanje in obleko, dasiravno se uniforma te stroke ni za las spremenila. — Samo finančna uprava nima srca za svoje uslužbenice, dasi je od njih pazljivosti in zvestobe odvisna polovica državnih dohodkov. Gospodje na merodajnih mestih, vpoštečajte vendar nagon samoohranjenja in ne tirajte svojih uslužbencev v obup in v samopomoč! Trebalo samo še odredbe, naj si nabavi vsak fin. uslužbenec in uradnik tekom 10 dni na lastne stroške novo srbsko ali angleško uniformo, ki bi stala približno 2000 K, in mera je polna.

Karel Urbančič (Ljubljana): *

Glas poštnih uradnikov.

Državni uslužbenci bijemo že od nekdanj obupen boj za obstanek. Že od nekdanj dobiva državno uslužbenstvo tako pičlo odmerjeno plačo, da je za pogin preveč, a za življenje premalo.

Grozna vojna leta, ki so mnogim prinesla srečo in blagostanje, zadala so nam neznosen udarec; pahnjani smo na najnižjo stopnjo proletarijata. Vsak najnavadnejši delavec ali rokodelac si je pomagati, le mi uradniki si ne moremo pomagati. Vsak hlapec je danes bolje pla-

* Referat na shodu dne 31. jul. 1919 v Mestnem domu

čan, ko mnogo državnih nameštencev. Navadni postrešček so danes veliki gospodje proti nam glede dohodkov.

Gospodje poslanci! Vaša sveta dolžnost je, da nam stojite ob strani v borbi za naš obstanek, da nam z vso močjo pomagajte, da se zopet dvignemo iz proletarijata. Naše zahteve so skromne. Zahtevamo le, da nam da država vsaj toliko, da moremo sebe in svoje preživljati, oblačiti in vzgajati, kar je pa ob sedanjih neznosnih draginjah z našo plačo nemogoče.

Res je, da draginjske doklade dobivamo; žal, da so prišle veliko prepozno ter so popolnoma iluzorične, ker se je že medtem vse zopet podražilo. Tekme z draginjo tudi s temi dokladami ne vzdržimo in je tudi izključeno, da bi nam mogla dati država take dohodke, da bi mogli primerno ž njimi izhajati, ker bi si s tem omajala finančni obstoj. Edina rešitev bi bilo znižanje cen živil in blaga.

Ves čas vojne smo opravljali težavno službo ob najslabših službenih, prehranjevalnih in gmotnih razmerah. Stradali smo dolga leta in prezebali pozimi. Prenašali smo vso bedo kolikortoli udano, ker se večini prebivalstva ni gojilo bolje in ker smo vedno upali na skorajšno rešitev. Po končani vojni se je pač večini prebivalstva okrenilo na bolje, dočim se nam je naše bedno stanje zelo poslabšalo. Danes nas navdaja srd, ko vidimo, kako večina naših bližnjikov na naše stroške dobro živi, dočim mi in naše družine hramo in bolehamo vsled nezadostne hrane in slabe obleke.

Kamor se ozremo, povsod vidimo dovolj živeža in blaga, katere božje darove si lahko poželjivo ogledujemo, kupiti si jih pa ne moremo.

Gospoda! Jesen se bliža, s strahom jo pričakujemo. Njej je hitro za petami zima, na katero mislimo z grozo v srcih pri pogledu na prazne omare, kjer visi par cunj — vsa naša zimska garderoba. Družina rabi obleko in obušalo. Po tolikih letih se je vse ponosilo in potrgalo. Koliko je državnih uslužbencev, ki morejo izdati težke tisočake za najpotrebnejšo zimsko obleko sebi in družini! V naprej se bojimo nezakurjenih sob, v katerih je ždelo v temi državno uslužbenstvo v vojnem času in kar nam preči tudi v bodoči zimi, ker si ob tej plači ne moremo kupiti dragega premoga in drv. Ne čudite se, gospodje poslanci, če čujete razne vesti o gibanju in razburjenju državnih uslužbencev, ki ne morejo več prenašati neznosne bede in stradanja, upanja pa ni na skorajšno rešitev iz naravnost obupnega položaja.

Dobro mi je znano, kako živi večina naših trpinov. Opoldne močnik ali žgance in solata s krompirjem; zvečer pa zopet solata s krompirjem ali fižolom, ali pa kava, nekaka rujava tekočina, ki ji je primešanega nekoliko žlic mleka. Taka je povprečna hrana drž. uslužbencev in ob taki hrani naj opravlja težko službo! Družinski očetje ne bomo nikdar pozabili srce pretresujočih prošenj in obupnih pogledov naših otrok za kruh v času vojne. Katera mati ni solznih oči rezala otrokom zdravju škodljivega vojnega kruha, a še tega ni imela toliko, da bi jih nasitila ž njim. Danes, ko je vsega v izobilju, pa še vedno ne moremo dati otrokom toliko kruha, kolikor bi ga radi.

Jaz na primer imam štiri otroke v starosti 4 do 13 let. Samo moke za kruh in kuho porabimo mesečno do 300 K, kje je pa vse drugo? Imamo pa uslužbenca, ki niso imeli dosti več plače dosedaj. Razumljivo je, če se jih polasča obup, v katerem se jim poraja misel seči po naj-

skrajnejših sredstvih, da rešijo sebe in družino iz obupnega položaja. Rotimo Vas, gospodje poslanci, da prepričate merodajne faktorje, da je prav skrajni čas, da se nam pomaga.

Gospodje poslanci! Ob sklepu svojih besedi bi Vam še nekaj rad priporočal. Pri raznih resortih so se namreč izvršila razna nepravilna imenovanja s pomočjo protekcije raznih uplivnih oseb. Prosim Vas v imenu vsega uslužbenstva, da principijelno odklanjate vsako prošnjo sebičnikov in hlepuhov, ki hočejo z Vašo protekcijo doseči svoj cilj na škodo svojih tovarišev. Obračajte se v takih slučajih na organizacije v svrhu informacij in se blagovolite ravnati po njih nasvetu. S takim postopanjem si boste pridobili našo hvaležnost in naše zaupanje.

Iz Saveza javnih namještenuka Hrvatske i Slavonije.

L

Na izaslaničkoj skupštini dne 24. avgusta izabrani odbor SJN konstituirao se je ovako:

Predsjednik: dr. Viktor Benković, gradski perovodja;

podpredsjednici: Vukić Milan, profesor, Brusina Branimir, financijski tajnik, Nemet Dragutin, gradski učitelj, Švabić Andrija, opć. bilježnik u m.;

tajnici: Mlinarić Marko, rač. asistent, Dutzmann Vladimir, gradski inžinir;

zamjenik tajnika: dr. Oton Reiching, kr. kot. pristav;

odbornici: Ausperger Fabijan, Bartolović Slavko, dr. Bašić Petar, Birtić Lovro, Bogdanić Ive, Bösenbacher Ruža, Cvilić Stjepan, dr. Čajković Sigismund, Čanaki Franjo, Čidić Dragutin, dr. Festečić Miroslav, Filipović Luka, dr. Kukolić Ivan, dr. Marković Ante, Pamer Franjo, Perković Petar, Pilek Fran, Ročić Josip, Šadar Ivan, Stijer Ivo, Tkalčić Belan, Toth Viktor, Vodogažec Rajko, dr. Zaić Stjepan;

zamjenici odbornika: Čepulčić Vladimir, Dabčić Antun, Dimec Franjo, Jiroušek Antun, Kundić Vjekoslav, Ljubović Gavro, Petrović Adam, Pražić Marko, Tomašić Franjo, Varžička Julije, Vincek Milan, dr. Vitauš Fran;

nadzorni odbor: pročelnik: Tucić Vendelin;

redoviti članovi: Pečić Slavko, Ušes Vladoje;

zamjenici: Eck. Ferdo, Leskovar Josip, Panjević Giuro.

II

Na našu pretstavku od 10. avg. o. g. u predmetu rezerviranja jednog odjelka u osobnim vozovima za javne namještenuke, kada službeno putuju, dobili smo od ministarstva saobraćaja, direkcije Zagreb pod br. 29.458/A. 1919 slijedeće riješenje:

»Izvrješćujemo Vas, da je ministarstvo saobraćaja tu Vašu molbu odbilo time, da se u jednoj demokratskoj zemlji ne ukazuju naročite privilegije činovnicima, kada putuju i da ministarstvo nalazi, da nema mesta rezervirati u vozovima odjelke za činovnike (namještenuke).

U Zagrebu, 21. kolovoza 1919. Po-moćnik direktora: Potpis.»

Potpisujemo, i priključujemo se shvaćanju gospodina ministra. Nu u ime demokratskog principa tražimo, da se dokine rezerviranje sjedala, kupeja i čitavih vagona i za gospodu ministre, narodne poslanike, specijalne i redovite kurire, vojne osobe i razne protežirane ličnosti. B.

III.

»Osvit« od subote dne 30. kolovoza o. g. osvjetlio je malo prilike, koje vladaju kod nas u računarskom uredu kralj. zemalj. vlade, što se naime tiče odnosa šefa tog ureda naprama njegovim podređenim činovnicima i namještenicima. Pisac toga članka u »Osvitu« bit će da nije posvema upućen u te prilike, jer iznaša tek neke sitnice iz pašovanja dotičnog gospodina šefa, a krupnije stvari, kao: razna preterivanja, istrage, itd. izostavlja.

Mi ne čemo, da se bavimo tim stvarima, svrha nam je samo to, da upozorimo gosp. bana, da se za djelovanje tog šefa interesira građanska štampa, pa neka bi i on posvetio tomu gospodinu više pažnje. O.

IV.

U zem. blagajni za potporu radnika u Zagrebu dopitan je namještenicima posljedični dodatak na plaću. Neznamo, čijom se inicijativom dalo skloniti ravnateljstvo, u kojem su i radnici zastupani, da promjeni naredbu ministarstva odnosno bansku provedbenu naredbu. Žali nam se pisarničko osoblje, da je prema promjeni naredbe prigodom provedbe kod isplate prikraćeno za oko 100 kruna mjesečno. Ovaj postupak baca čudno svjetlo na spomenuto ravnateljstvo, koje je interpretiralo naredbu na štetu najnižernije plaćanih. U kakovom je to odnosu prema borbi i zahtjevima radnika, kojima javno namještenstvo nije nikada osporavalo stečena prava, a još bi manje skušalo, da ta prava osujeti? Donosimo ovaj slučaj, ne bi li gg. radnici, članovi ravnateljstva u tu stvar nešto svjetla unijeli. C.

V.

Drugovi članovi SJN plaćajte članarinu! Drugiput eva mora SJN da upravlja isti poziv na svoje članove. Pojedine kotarske skupne i poverjenici nisu još do danas poslali ni novac, niti obračune članarine. Molimo ih, da to što skorije učine.

Molimo one članove, koji još nijesu članarinu podmirili kod skupina ili kod povjerenika, da ju što skorije podmiri kod njih ili ju pošalju izravno na našu adresu Drugovi, koji još nijesu dobili iskaznice neka ih kod svojih skupina (povjerenika) ili izravno kod nas reklamiraju. Savez će biti jak i moći svoju svrhu ispunjavati samo onda, ako će svi članovi vršiti svoju dužnost.

Vestnik.

Organizacije javnih uslužbenecv ponovno prosimo, da končno vendar že vpošljejo natančne seznane svojih članov z navedbo stanovanj in uradnih naslovov. Dasi izdajamo list dan pred datumom, označenim v glavi, torej več kot redno in prej kot pravočasno, dasi deluje tudi naše upravništvo z največjo hitrico, dobivajo naročniki posamezne številke vendarle kasno ali pa sploh ne. Krivdo je iskati le v dejstvu, da nekatere organizacije še doslej niso poslale popolnih in zanesljivih seznamov ali pa so pustile naše upravništvo sploh docela na cedilu. Tovariši, napravite najprej red v svojih društvih in odborih, ker red je — pol uspeha! Brez sodelovanja tovarišev in društev je v administraciji nemogoče doseči red ter je pravilna in točna ekspedicija našega glasila izključena. Reklamacije številčk naj se naslovljajo na upravništvo. Dovolj žalostno je dejstvo, da vračajo nekateri hrvatski kolegi naš list v Ljubljano uredništvu ter s tem dokazujejo svojo nekoligijal-

nost in neizobrazbo. Z administracijo nima uredništvo nobenega dela: to ve na Slovenskem že vsak kmet — ne vedo pa tega še dandanes neki javni namještenci. Prejeli smo tudi nekaj dopisov, v katerih se tovariši užaljeno pritožujejo, da jim je upravištvo napisalo nižji čin, kakor ga v resnici imajo. Mi za vsako napredovanje ne vemo in vseh titulatur ne poznamo; sicer pa so itak vsi naši titli danes brez pomena. Ne bodimo še smešni! Sporočite nam svoje prave naslove, žrtvujte dopisnico, in stvar bo v redu! — Vse organizacije pozivljamo, da razvijejo med svojimi člani in tudi med občinstvom najživejšo agitacijo za „Naš Glas“ in za naš tiskovni sklad. Kierkoli ste, mislite predvsem nase, na svoje glasilo in njegov sklad!

Tovariše dopisnike prosimo, naj potrpe, ako ne moremo vselej takoj priobčiti poslanih prispevkov. »Naš Glas« je že danes premajhen in bi lahko izhajal kot tednik. Zato moremo začasno priobčevati vselej le del rokopisov, ostale spise pa zaradi omejenosti prostora v listu odlagati za prihodnjo številko. Drugi! Družice! Agitirajte za »Naš Glas«, nabirajte naročnike in doneske za naš tiskovni sklad, da postane naše glasilo čim prej tednik! Izrečno pa prosimo dopisov in poročil iz Stajarske, Slavonije, Bosne in Hercegovine, Dalmacije in Črne gore. Kolegi, zganite se in poročajte! »Naš Glas« je glasilo javnih nameščencev po vsej Jugoslaviji, zato si želimo marljivih dopisnikov iz vsakega večjega središča jugoslovanskega javnega uslužbenstva. Kje ste, tovariši profesorji, sodniki, tehniki, poštarji, železničarji i. dr.? Li nimate v svojem glasilu ničesar povedati? Vaša dožnost je storiti vse, da bo »Naš Glas« vsestransko informiran in zato zanimiv list. Raznovrstnost v gradivu, poročila jugoslovanskega javnega uslužbenstva, vesti iz vseh kotov naše skupne domovine naj bi dajale našemu listu ugled pred vsemi drugimi!

Forum za naše težnje. Zdaj, ko imamo svoje glasilo »Naš Glas«, ki bi glasom svojega programa zastopal vse naše želje in težave, je pač najbolj umestno, da priobčujemo svoje želje in pritožbe v tem listu, ne pa v političnih dnevnikih. »Naš Glas«, ki ima zveze z vsemi panogami uradništva, se bo glede upravičenosti poslanih pritožb na merodajnih mestih sigurno informiral in bo utemeljene pritožbe priobčeval, neutemeljene pa zavračal, ker gre včasih le za osebnosti in ne za splošnost. Na ta način se bomo izognili nepotrebnemu razburjenju, kar bo gotovo udeleženi uradnikom in tem predpostavljenim oblastvom v prid. Pri tej priliki naj mi bo dovoljeno pojasniti nekatere razmere v sodni upravi, glede katerih se je pred kratkim izrazil neki tukajšnji dnevnik, da so »neznosne«, ker se nekatera imenovanja še niso izvršila in ker so baje »vsi vpoklici v centralne urade zadeli dozdej le bivše grafičke in dunajske juriste ter znanke iz Ljubljane in okoliša«. Kar se tiče imenovanj, ne morem zadeti predpostavljenih oblasti nobena krivda, ker se je moral zbrati na podlagi poročil podrejenih sodišč ves tozadevni obširni material, temeljem katerega se je stavil imenovalni predlog. Če dozdej še ni rešitve, ne zadene krivda ljubljanskih centralnih uradov, ampak one v Beogradu, kjer leže predlogi za imenovanja na višja mesta že več mesecev. Kar se pa tiče vpoklicev v centralne urade, je jasno, da so se morali višjemu deželnemu sodišču dodeliti v prvi vrsti sodniki, ki so že na Dunaju in v Gradcu delovali na tem polju, zakaj le na ta način je moglo biti uspešno delovanje zjamčeno. In tudi

upravni uradniki se niso mogli vzeti iz vrst sodnikov v Sloveniji, ker je za to službo potrebna večletna pravna in ne sodnijska služba. Kot nesodnik lahko smelo trdim, da moramo hvaliti Boga, ker je bilo v centralnih uradih na Dunaju oziroma v Gradcu zaposlenih toliko Slovencev, da se je moglo po prevratu takoj smoteno začeti z organizacijo pravosodne uprave. Brez teh praktikov-veščakov bi danes pravosodni aparat gotovo ne funkcioniral tako dobro, kakor funkcionira. — To moje pojasnilo podpirajo uvodna razmotrivanja. —k—

Imenovanje pri finančni straži, pa ne v področju delegacije ministrstva financ za Slovenijo, temveč za Hrvatsko. V rokah imam 6. števil. »Novin finančne straže« z dne 15. avg. 1919, kjer berem, da je bilo na Hrvatskem imenovanih oziroma povišanih 14 uradnikov finančne straže. A kaj se je zgodilo v Sloveniji? Ničesar! Niti teh uradnikov, ki imajo že plačo višjega činovnega razreda, nočejo imenovati. Drugom iz Hrvatske čestitamo, da so to dosegli, dasiravno so morali dolgo čakati na predloge iz Slovenije, ker ministrstvo ni hotelo nikogar prej imenovati, dokler niso bili vsi predlogi iz cele kraljevine tamkaj. Ministrstvo ni hotelo izvajati kakšnega separatizma; zakaj ga izvaja vlada za Slovenijo, je nam nerazumljivo. Če so svojčas lahko imenovali nekatere za nadsvetnike, zakaj bi uradnikov finančne straže, ki imajo itak že plačo višjega razreda, ne predlagali v povišanje? Enako kakor z uradništvom se postopa tudi s poduradništvom finančne straže. Gospodje pri delegaciji priznavajo, da ima finančna straža na Slovenskem veliko inteligence, a da bi to osrednja vlada upoštevala s tem, da bi izmed onih zmogljivih in sposobnih povišala najzmožnejše ali najspodobnejše, ne moremo dočakati. Pričakujemo v najkrajšem času, da se nekaj zgodi. Končno si usojamo vprašati, iz katerega kredita oziroma pavšala se povrne uslužbencem finančne straže draga preuredba uniforme.

Glavna skupština saveza hrvatskih učiteljskih društev. Dne 13. m. mj. prije podne održana je u auli muške učiteljske škole glavna godišnja skupština Saveza hrvatskih učiteljskih društev. Predsjednik Saveza, g. Kirin otvara skupštinu. Urednik »Narodne Prosvjete«, g. Milutin Stanković pozdravlja skupštinu u ime Srpskog učiteljstva. Predsjednik Saveza javnih namještenika, g. dr. Viktor Benković pozdravlja zaključak skupštine delegata, da se učiteljski Savez pridruži kao posebna sekcija Savezu javnih namještenika. Tajnik g. Skarić daje izvještaj o svojim pregovorima s ostalim učiteljskim Savezima. Postignut je sporazum glede udruženja sveukupnog učiteljstva Jugoslavije. G. Joco Milojević stavlja predlog o ujedinjenju učiteljstva u državi SHS, to zastupa sistem centralizacije u riješenju ovog pitanja. G. Oreščanin Joco predlaže, da se taj predmet skine s dnevnoga reda, te da se pretrese istom onda, kad budu dovršeni pregovori sa ostalim učiteljskim udruženjima. Predsjednik g. Kirin obrazlaže, kako postoje dva predloga o ujedinjenju učiteljskih udruženja i to: jedan centralni Savez u Beogradu, dok svi ostali, sada postojeći Savezi prestaju funkcionirati; drugi predlog: svi dosadnji Savezi ostaju, a pored njih osniva se kao centralni Savez u Beogradu, u koji sva ostala udruženja šalju svoje delegate. Skupština se protivi prvom predlogu, dok listom pristaje uz drugi predlog. Na predlog Joce Oreščanina skida se rasprava o ujedinjenju učiteljskih organizacija sa dnevnoga reda.

Predsjednik Saveza g. Kirin zahvaljuje se skupštini na 6-godišnjem povjerenju, što su ga članovi imali u dosadašnji odbor i polaze čas: čitavoga odbora, nakon čega se prelazi na izbore. Izabrani su sljedeći: Predsjednik: Davorin Trstenjak; središnji odbor: Dragutin Nemet, Josip Skarić, Ivan Tomašić, Antun Tunkl, Jelisava Vavra; zamjenici: Josip Binički, Dane Katić, Oreščanin Joco, Ivka Sušić, Stjepan Zepi; upravni odbor: Vaso Banović, Slavko Bartolović, Franjo Pilek, Katarina Plamek, Vinko Šetinger; zamjenici: Mirolav Galović, Juraj Lasmán.

Recept. V Narodnem predstavništvu se bijejo ljute borbe za ministrske stolce. Godi se kakor v znani borbi »Pri belem konjičku«: »kofre gor, kofre dol!« Vse sili na stolčke, a drug drugega peha vstran ter rine sam naprej in navzgor; drug drugemu ne privošči časti in moči, a vsakdo si jo želi sebi. Pesti, komolci in kolena so v večnem gibanju. Povrh pa se gibljejo jeziki in neprestano peresa; vse zmerja, zabavlja, intrigira in renomira. Vsaka stranka ima drugačen recept, ki naj ozdravi državo, bolno na tisočero boleznih, in vsaka ga ponuja kot edino rešilnega. A preveč zdravnikov gotova smrt! Če bi bili vsi mojstri in med njimi nobenega šarlatana bi bolnik moral poginiti spričo tolikih metod. Ker pa smatrajo vsi sami sebi za edino poklicane državnike in ker je videti, da večnih kriz zaradi neprestanega ravnanja in kavsanja za stolce in stolčke ne bo konec, predlagamo Narodnemu predstavništvu sledeči recept: Ministrstvo šteje vedno po 23 ministrov! Vsak mesec vlada drugo ministrstvo in sicer v abecednem redu po primklji poslancev! Tako dobimo na leto 12 različnih ministrstev, in vsak poslanec bo zjamčeno mesec dni minister. Le tako bo konec vseh prepirov in ljubosumnosti. In Jugoslavija bo hkratu zares idealno demokratska vladavina. Država bo na ta način obvarovana vseh kriz in ekonomskih katastrof, resnično delo pa opravijo slej ko prej itak le uradniki. Ministrom bo treba po uradnikih izgotovljene zakonske predloge in načrte ter naredbe kvečjemu v Predstavništvu prečitati. Ako bi kak minister ne znal niti čitati, tudi nič ne de: referat se da itak natisniti in prečita ga lahko kak ministrski uradnik ali zapisnikar. Zdi se mi, da je ta recept edina rešitev vsaj do — prvih volitev. Potem homo našli zopet kaj drugega. Uradnik.

Zavrli bi nas rad zatri. »Kmetijski list«, posoda samostojne kmečke pameti, je prinesel v svoji 4. števil. izpod peresa nekega Zavrla tole lepo sliko o delovanju uradnikov: Temu nasproti pogledj, kmet-trpin, meščana! Uradnik, trgovec, oderuh itd. pridejo v pisarno ob desetih dopoldne nižje glave znabiti nekoliko popreje. Ko: liko časa se uradnik pripravlja, preden začne z delom. Gotovo si že kdaj opazoval takega škrica, ako še ne, pa ga opazuj pri prvi priložnosti. Prižge svalčico, izpuhava dim ter izvleče iz žepa še dnevnik, ki si ga je kupil med potom. Nato vzame v roko došle vloge, pregleda prezent in že je rešena vloga: za 1 do 2 meseca gre počivat v kot, ker vlog reševati ni takoj dovoljeno, treba jih je prej pomediti, sicer bi delo ne bilo »birokratično«. Popoldanska ura se bliža. No, ako trajajo uradne ure do dvanajstih, je potrebno se pripraviti za odhod, ako je predpisana uradna ura do štirinajstih ali mogoče do petnajstih, tedaj izgine kar nevidno pristranskem, skritem vходу v bližnjo gostilno. In če vprašaš v pisarni, kje se »gospod«, ti odgovore, da kmalu pridejo

le malo potpiti, saj se ti ne muči. Ko mine uradna ura, tedaj hiti domov, ali če bi se vendar le kaj zakesnil, že piše zapisnik in našteva, koliko časa ima »nadurnega dela«. Po kosilu spat; po spanju izprehod in vrček piva, večerja; na to gledališče, koncert, zabava, gostilna in po polnoči igralne karte, krokanje v skritejših lokalih, to je dnevno življenje današnjega »inteligenta« (izobraženca). Nekaj približno podobnega vidiš, ako stopiš v prostore zasebnih družb, bank, posojilnic, državnih uradov ali kamorkoli si bodeš. Delavni čas se določa tej družbi dnevno na šest ur, a ti, kmet, garaj 18 ur ali pa tudi še več na dan. To je socialna krivica, ki jo je v bodočnosti treba popraviti. — Lepo si predstavlja naš vrli Zavrl uradniško delo. A mi si predstavljamo delovanje Zavrl vendar še lepše. Zjutraj ob 4. vstane takle Zavrl, se napije žganjice in nažene hlapce in dekle na delo, sam pa gre še enkrat spat. Okoli 7. vstane vnovič in poje goro žgancev s tropinami. Nato se pelje na polje nadzirat, zmerjat posle in javkat, kako bo plačal fronke. Ob 10. zopet »malca« in ob 12. »južina«. In obenem se jezi, da mu družina toliko »požre«, a da preveč lenuhari. Le zaradi lažje prebave gre Zavrl popoldne peš iznova zmerjat posle in da se nekoliko pretegne, vrže parkrat seno z vilami na voz ali razkolje par polen. In nato zopet »malca« in že v zgodnjem mraku še povečerja. Nato še malo v oštarijo, a ob 9. je že v postelji. Orje in seje kvečjemu štirinajst dni, kosi in žanje kvečjemu štirinajst dni in v gozdu ne dela niti tako dolgo. Hlapci, dekle in najeti posli mu opravijo najtežje delo, sam pa se drži oštarije, kvart, čenčanja, prepiranja in opravljanja ter zabavljanja na škrice. To njegovo utrudljivo »delo« traja kvečjemu 9 mesecev na leto; od pozne jeseni in vso zimo pa vrli Zavrl ne dela sploh ničesar, nego le je, pije, spi, politikuje in zabavlja škricem. Nič ne de, da živi in se bogati od teh škricov! Vse, kar pridela, proda v mesto uradnikom in drugim inteligentom s 100 — 500 % dobičkom, draži, slepari in odira meščane brez vesti in brez sramu. Dasi je med vojno pridelal skoraj polovico manj kakor pred vojno, je prislužil vendarle toliko, da je poplačal ne le vse dolgove, nego si je nahanil lepe tisočake, nakupil živine, perila in obleke i. dr., saj mu ni bilo nič predrago. Sam je vsak dan meso, pije vsak dan vino, porabi zase in za svoje vse najboljše s polja, z dvorišča in iz hleva ter živi v takem razkošju kot ni živel še nikdar nikoli. Toliko denarja ima končno naš Zavrl, da sploh ničesar več noče prodati. Postal je ošaben nad vso merc. A če ga vendarle kak škric preprosi, mu proda za vsoto, ki je naravnost bajna. Z zaničevanjem gleda doli na meščane, na sosede kočarje in druge »lačenbergerje«. Mogočen je, bogat, neodvisen. Zato se zabava zdaj s politikom, hoče komandirati vse druge stanove in sam zagirati prvega gospoda v državi. Tako »delujejo« vrli Zavrl, ki bi nas radi zatrli. A ne bodo nas, ker ni še vseh dni konec in ker se je še vedno uresničil pregovor: Kakor pridobljeno, tako izgubljeno! In kdor se poslednji smeje, ta se smeje najbolje. — Tak je naš odgovor po načelu: Po tlaht s kolom!

Oprečne struje. U zadnje vrijeme priječujemo gibanje u skupinama javnih namještenika za Savez i proti Saveza. Budući da opažamo, da krivnja leži u nerazumjevanju, jer su u nekim mjestima oduševljeni pristaše Saveza činovnici, a ostali državni namještenici drže se povučeno, dok je opet u drugim mjestima obratno,

stoga se ponovno upozorjuju svi drugovi javni namještenici, da je SJN osnovan na demokratskoj podlozi za sve javne namještenike, te će jednako sve i štiti. Ne smije biti bojazni ni na jednoj strani. U središnjem odboru su pravedno zastupane sve grupe, pa se mogu uvijek bez bojazni obratiti na Savez, koji će stvar pomno ispitati i za nju se zauzeti. Nije stoga uputno, ako se učini nepravda pojedincu, podignuti kuku i motiku na onu skupinu, u kojoj se nalazi onaj, koji je njemu nanio nepravdu i napisati odmah plameniti članak proti sviju činovnika one grupe, te ako taj članak ne izadje radi općenitih napadaja, onda se odmah prijetiti istupom iz Saveza, jer da navodno favorizira protivnu grupu. Živimo danas u ozbiljnim vremenima, u kojim treba skupiti sve sile javnih namještenika, da polučimo svoje opravdane ciljeve, a ne cijepati se i gubiti vrijeme i energiju na sitnice. U najkraće vrijeme obistinit će se ona stara poslovice: »Kakovi ste, tako će Vam biti.«

Milanko (Zagreb)

Kaj je z davčnim uradničtvom? Nejasno nam je, da se ravno naša stroka ne uredi. Ali je temu kriv režim, ki ga je peljal bivši finančni minister Ninčič? Vneka-terih strokah je uradništvo napredovalo po dvakrat — celo po trikrat — samo pri nas se vse zavlačuje in nič ne izvrši. Ime-

novanje zadnjih višjih davčnih upraviteljev, katera bi se morala že davno izvršiti — so bila izvedena šele avgusta t. l. in to samo taistih, ki so že leta čakali na imenovanje. Zakaj niso bili imenovani vsi, ki imajo že dolgo prejemke VIII. čin. razreda? Kaj je z davčnimi oficijali, ki imajo že 15—17 let? Gospoda pri zeleni mizi — vas tako malo zanima davčno uradništvo in tako odgovorna davčna služba? ...

Za časa prevrata so bili prvi odstav-
ljeni nemški davčni uradniki. V uradih, kjer je sedelo poprej 5—6 uradnikov, sta samo 2 slov. uradika. Delo se je nakupičilo, ker so stranke prihajale osebno k uradu vpla-
čat, poštni čekovni urad je bil takrat ustav-
ljen — poverjeništvu za finance je hotelo davčne urade udušiti z različnimi izkazi itd., tako se torej ni čuditi, ako sta ostala uradnika delala po 12 — 14 ur dnevno. To je trajalo 2 meseca, dokler niso bili imenovani novi uradniki in prak-
tikanti. Šele koncem meseca prosinca t. l. so bile razne izpremembe v osebju. Kljub tej neumorni pridnosti in požrtvornosti niso bili davčni uradniki deležni izrednega imenovanja. Sploh se do sedaj še nič ni zgodilo za davčno uradništvo. Ponovno je naše društvo poslalo spomenice na kr. finančno ministarstvo — na poverjeništvu itd., celo osebno izročili merodajnim čini-
teljem — a zgodilo se ni nič — prav nič.

Broj 12.823/1919.

Natječaj.

Kod gradskog poglavarstva u Zemunu ima da se popuni:

1. jedno mjesto gradskog tajnika kod gradskog redarstvenog odsjeka.
 2. jedno mjesto gradskog inženjera.
Gradski tajnik i gradski inženjer namještaju se u IX. činovnom razredu (početna plaća 2600 K, stanarina 900 K) s pravom na automatsko dobno promaknuće u VIII., VII., i VI. činovni razred. U IX. čin. razredu ulazi se u više plaćevne stepene svake druge a u ostalim čin. razredima svake treće godine. Ulazom u VII. čin. razred dobiva gradski tajnik naslov gradskog vijećnika a gradski inženjer naslov gradskog nadinženjera.
 3. jedno mjesto gradjevnog oficijala.
 4. jedno mjesto računarskog oficijala.
 5. jedno mjesto poreznog oficijala.
Gradjevni, računarski i porezni oficijal namješta se u X. činovni razred (početna plaća 2000 K, stanarina 810 K) s pravom na automatsko dobno promaknuće u IX. i VIII. činovni razred. U X. čin. razredu ulazi se u više plaćevne stepene svake druge godine a u ostalim činov. razredima svake treće godine. Ulazom u IX. činovni razred dobiva gradjevni oficijal naslov gradskog graditelja, rač. oficijal naslov račun. revidenta, a porezni oficijal naslov porez. nadoficijala.
 6. dva mjesta gradskih pisarničkih kancelista.
 7. jedno mjesto poreznog ovrhovoditelja.
Pisarn. kanceliste i ovrhovoditelj namještaju se u XI. činovni razred (početna plaća 1400 K, stanarina 720 K) s pravom na automatsko dobno promaknuće u X. i IX. činovni razred. U XI. činov. razredu ulazi se u više plaćevne stepene svake druge godine, a u X. i IX. čin. razredu svake treće godine. Ulazom u X. činovni razred dobivaju pisarnički činovnici naslov pisarn. oficijala, a ulazom u IX. čin. razred naslov pisarn. nadoficijala.
Ratnu pripomoć, izvanredni dodatak i obiteljski doplatak dobivaju gradski činovnici prema propisima za zemaljske činovnike.
Namještenje je prve godine privremeno a nakon godine dana besprikornog službovanja stiče se definitivno namještenje prema propisima § 56. zakona o ustroju gradskih općina s pravom na opskrbu po ustanovama mirovinskog zakona od 5. augusta 1914.
- One, koji iz javne službe (državne, zemaljske, municipalne i općinske) pređu u gradsku službu — može gradsko zastupstvo namjestiti odmah u definitivnom svojstvu.
- U javnoj službi sprovedene službene godine uračunavaju se u službovno vrijeme.
- Natjecatelji imaju biti opskrbljeni onako, kako je to propisano za državne (zemaljske) činovnike i to:
- a) natjecatelji za perovodnu službu moraju doprinijeti dokazala o svršenim pravno i državo-slovnim naukama i položenim pravno povjestnom, sudstvenom i državoslovnom teoretskom državnom ispitu.
 - b) natjecatelji za mjesto inženjera moraju doprinijeti dokazala o svršenim visokim tehničkim naukama i položenim strogim ispitima te praktičnom ispitu (§ 7. al. 2. zakona od 11. oktobra 1914. o uređenju zemal. gradjevnih službi).
 - c) natjecatelji za mjesto gradjevnog oficijala moraju doprinijeti dokazala, da su svršili gradi-teljsku školu, višu realku ili realnu gimnaziju i da su bar 3 godine bili zaposleni kod gradnja.
 - d) natjecatelji za računarskog i poreznog oficijala moraju doprinijeti dokazala o svršenim srednjoškolskim naukama i položenom ispitu iz državnog računoslavlja.
 - e) natjecatelji za pisarničku službu moraju dokazati, da su svršili bar 4. razred srednje škole i bili u praksi ili da su isluženi narednici ili računar. podčastnici sa propisanom praksom kod koje upravne ili sudbene oblasti.
 - f) natjecatelji za mjesto porez. ovrhovoditelja moraju dokazati, da su položili blagajničko raču-narski ispit za općinske činovnike ili da imaju osposobljenje za pisarničku službu kao pod e).
- Natjecatelji moraju molbe obložiti:
1. domovnicom,
 2. krsnim listom,
 3. svedodžbama o svršenim naucima i položenim ispitima,
 4. lječničkom svedodžbom kojeg uredovnog liječnika,
 5. ispravama o dosadanjem službovanju.
- Natjecatelji, koji stoje u javnoj službi, imaju svoje molbe podnijeti putem svoje pretpostavljene oblasti te je dovoljno, da budu obložene osobnikom i sposobnikom.
- Molbe imaju se podnijeti gradskom poglavarstvu u Zemunu najkasnije do 30. septembra 1919.

Gradsko poglavarstvo

U Zemunu, 29. augusta 1919.

Gradski načelnik:

Dr. Svetislav Popović v. r.

V drugih državah bivše Avstrije so davčni uradniki uvrščeni med maturante — v Nemški Avstriji že od 1. marca t. l. — pri nas še vedno čakajo na trenutek, ko bodo meje natančno določene.....? Kako malo se visoka gospoda zanima za davčno uradništvo, se vidi iz pozitivnega razglasa k orožnim vajam, kjer so železničarji in poštni uslužbenci oproščeni orožnih vaj. — davčni uradniki pa seveda ne. Če je taka mala briga za urejenje naše finance in za njeno uradništvo — potem se ni čuditi, da se kaj takega zgodi. — Le tako naprej — — — ! Davčno uradništvo je vedno stalo prvo na mestu in je tudi izreklo, da hoče z narodnim ponosom delati za mlado — lepo domovino, a višji gospodje hočejo zagreniti uradnitvu še to veselje.

Se enkrat ključemo ob dvanajsti uri vsem merodajnim činiteljem: Vzdrinite se in uvažujte zahteve davčnega uradništva, ki so itak za to odgovorno in težko službo minimalne! M. P.

Uprava lista prosi p. n. naročnike potrpljenja. Vse reklamacije so se pri 4. številki vpoštevale, in se je list poslal vsem, ki so poslali naročnino do konca leta.

Od 5. številke dalje se list pošilja nepreklicno samo naročnikom.

Plačajte članarino! Kdor misli, da deluje stanovska organizacija lahko brez sredstev temu ni pomagati, in za organizacijo še ni dozorel.

Pa bo vseeno prišel in zahteval od organizacije vseh mogočih korakov, ki naj se store v njegovem interesu. Tovariši, mreno z oči in spreglejte že enkrat! — Velja za vse one člane strokovnih organizacij, ki mislijo, da so člani, četudi ne izpolnjujejo svojih dolžnosti. — Velja pa istotako tudi za vse one strokovne organizacije, ki so javile svoj pristop k Društvu drž. uslužbencev kraljestva SHS za slovensko ozemlje, pa na noben pismeni poziv ne reagirajo.

Tovariši! Tovarišice!

Dolžnost vsacega javnega nameščenca je, da je naročen na „Naš Glas“. Agitirajte za naše strokovno glasilo, pridobivajte novih naročnikov! Pri vsakem uradu, v vsaki pisarni naj se eden žrtuje ter potom nabiralnih pol pridobiva naročnikov in zbira doneske za tiskovni fond. Zahtevajte „Naš Glas“ v vseh javnih lokalih t. j. gostilnah, kavarnah, brivnicah itd. itd.! Zahajajte le v lokale, ki so naročeni na naše strokovno glasilo! Ker položnice še niso gotove, poslužite se nakaznic! Vsak tovariš pridobi vsaj enega naročnika! Podpirajte „Naš Glas“ z obilno naročitvijo, da bomo imeli čimprej tednik! Pomnite, da le v močni organizaciji je naš spas! Ne ustrašite se truda pri nabiranju novih naročnikov! Pošljite nam naslove zasebnikov, ki se zanimajo za naša vprašanja! Krijte svoje potreščine pri tordkah, ki inserirajo v „Našem Glasu“. Za nove naročnike imamo vse številke na razpolago!

Listnica uredništva.

J. B. K.: Pesmi bo priobčeval naš list samo v izrednih slučajih. Pošljite za „Vestnik“ kako kratko strokovno prozo, ker je s članki uredništvo itak preobloženo! G. Anton P.... k. drž. vpo-kolenec: Ne odgovarja povsem resnici! V. I. — Železniki: Prihodnjič! Vsem sotrudnikom! Pišite s tinto, razločno in samo po eni strani! Kar je porabnega, pride na vrsto!

Za tiskovni fond „Našega Glasa“ darovaje:

I. Gg.: Borković Branko, Batter E., Büchler, Kraus Julio, Jambrišak Nikola po 20 K; N. N. 15 K; Freiburger Anton, Kaptolsko pogrebno društvo, Pevec Slavoljub, Koceljčev Gijuro, Đadašović Ilija po 13 K; Hanževački Marko 11 K 90 v; Bujanović Fran, Filipović Luka, Mikulić Gabro, Peroš Marko, Engel Dragutin, Čop Stjepan, Čidić Dragutin, Burgstaller, Vertačnik Viktor po 10 K; Vrepčik 7 K; Burić Gijuro 6 K; Marković Katica, Smerdo Izidor, N. N., Vukić R. po 5 K; Basler Mila, Murg Leopold, Patriarch Slavoljub, Pihler Vilim po 4 K; Krameršek Jakob, Pečar Cvjetko, Ramušček Ivan, Schön Edo, Sušnik Anton, Peteš Ladislav, Pološki Ante, Brusina Branimir, Stengl Vatroslav, Paulić Rudolf, Dubravec Pavao, Kuštreba Ivan, Hang Matija, Crnković Matija, Stublić Vjekoslav, Cividini Šandor, Jurčić Andrija, Peja Franjo, Maravič vitez Alfred, Dryak Josip, Rašica Marko, Mlinarić Marko, Godler Marija, Gajski Vjekoslav, Bitanc Zora, Veršec Josipa, Karničar Konrad, Tiljak Anton, N. N., N. N., N. N. po 3 K; Kocijančič Janko, Jakovac Zvonko, N. N. po 2 K; Durman Lazar 1 K; skupaj 430 K 90 v in v 3. številki izkazani znesek 282 K — 712 K 90 vin.

II. Prispevali so gg.: nadzornik dež. naklade Mlečnik 20 K; car. upr. Zupan 15 K; carinik Cigoj 13 K; car. upr. Pipa, car. oficijal Markelj, car. upr. Jaklič, carinik Albanese, fin. straže nadrespicijenta Kramer, Gregorič, fin. str. nasl. nadpaznik Stepančič po 10 K; pis. ravnatelj Abram 7 K; pazniki Bizjak, Zevnik, Ferjančič po 6 K; nasl. respicijent Kenda, respicijent Cotman, nadpaznika Kolar, Jori, respicijent Pekišić, Strmečki, Jugovič, nasl. nadpreglednika Vovk, Sketelj, respicijent Smolej, nadpaznika Lapajne, Hvala, paznik Hribar, respicijent Černac, nadpaznik Rehberger, sodn. kanclist Stegnar, jetn. paznik Nežmah po 5 K; respicijent Maček 4 K; jetn. ravn. Arko, jetn. nadzornik Jeglič, jetn. pazniki Bucon, Faganel, Jerše, Lenče, Leban, Mikuš, Ovsenek, Potokar, Rakoš, Rliavec, Stucin, Zablatnik, Sojer, Tomažič, Varšek, Vrtovec, Zabrič, Lučovnik, pazniki Kalan, Molek, pom. strojnik Kališ, fin. straže nadpaznik Longar, okr. sekretar dr. Gaj, nadpoštar Kolbe, pis. oficijal Vidmaier, višj. pisarn. oficijala Rus, Primožič, oficijal Rupunik, kanclisti Oljšak, Črnič, Hrovat, pis. višji predst. Bizjak, oficijala Mozetič, Skerlavaj, kanclista Frank, Grill, ravnatelj Pogačnik, kanclistki Lapajner, Breskvar, viš. pis. oficijali Zeleznik, Sinkovec, Kristan, Kumar, Gabrič, Lampič, oficijal Remic, kanclist Juh, kanclistka Čerček, kanclist Zorko, ravnatelj Košir, viš. pis.

oficijal Benkovič, kanclista Rotter, Kustrin po 3 K; asistent Stojec, kanclist Budnar po 2 K; jetn. nadpaznik Borko, paznik Uranič, Ivan Ilaš, vladni tajnik dr. Ogrin po 1 K, skupaj 405 K in v 2. številki izkazani znesek 569 K 10 vin. — 974 K 10 vin.

(Dalje sledi v prihodnji številki.) Srčna hvala!

Dobro ohranjen pisalni stroj s slovensko abecedo se kupi. Pismene ponudbe na »Društvo drž. uslužbencev« v Ljubljani, Poljanska cesta št. 31.

Agilirajte za naročbo pri vseh tovariših in tovarišicah! Nobena kavarna, nobena gostilna, kamor zahajate, ne sme biti brez našega glasila. Povsod naj odmeva Naš Glas!

A. RASBERGER

Ljubljana, Sodna ulica 5.

Edina tvorniška zaloga pravih gramofonov in plošč znamke „Angelj“.

Vsa popravila strokovno in ceno.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Posojila na osebni kredit: 6%. — Posojila na hipoteke: 5 1/2%. — Mesečna odplačila. Ranžljaka posojila na več let; mali vračevalni obroki. — Pisarna: Kongresni trg 19. Uradne ure od 8. do 12. ure. — Prospekti brezplačno na razpolago. — Rezervni zakladi nad 500.000 K. — Realne vloge 3 1/4%.

Kolesa, motorji, AUTOMOBILI

ter vsakovrstna pnevmatika in mehanična delavnica.

Fran Florjančič

Ljubljana, Šelenburgova ulica 6.

„BALKAN“

trgovska, spedijska in komisijska d. d. Ljubljana, Dunajska cesta št. 33.

Mednarodni prevozi. — Spedicije vseh vrst. — Zacarjenje. — Selitve. — Nabiralni vozi na vse strani. — Javno skladišče z lastnim železniškim tirom. — Re-ekspedicije itd. itd.

Brzjavaj: „BALKANSPED“.

Interurban telefon 366.

Priporoča
se tvrdka**Jos. Peteline**trgovina z galanterijskim in modnim
blagom, zaloga šivalnih strojev in njih
posameznih delov.

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

Drogerija
//**I. C. Kotar,**

Ljubljana,

// Wolfova ul. 3.

Fotomanufaktura

Prvovrstna

**Vozna kolesa
plašče in cevi**

priporoča tvrdka

IGN. VOKspecijalna trgovina šivalnih strojev in
koles. Ljubljana, Sodna ulica št. 7.

Papir, pisarniške potrebščine,

razmnoževalne aparate, črnilo,
šolske potrebščine i. t. d. i. t. d.

kupite najbolje pri tvrdki

Ivan Gajšek, prej I. Bahovec
papirna trgovinaLJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 2
poleg Prometne banke.

Svratiste i restauracija

'KAPTOL'Vlastnik **MARTIN JAKOVAC,**
ZAGREB, Vlaška ulica br. 9 i 11.

Novo preuredjena

RESTAURACIJAUkusna ljetna bašča i terasa.
Dnevno janjci i odojci na raznju.Dobra domaća kuhinja. — Toče se
izvrstna domaća hrvatska vina te crno
i bijelo dnevno svježe pivo.Najmilijestjesticigradjanstva
:: i putujućeg općinstva. ::

Solidna podvorb. Umjerene cijene.

**VELIKA
ZALOGA**manufakturnega
ter inozemskoga
modnega blaga.

Na debelo! Solidne cene! Na drobno!

Lastni modni atelije.

Srajce, samoveznice (kravate), nogavice i. t. d.
PRVA KRANJSKA RAZPOŠILJALNA**BOGATA
IZBIRA**oblec lastnega
izdelka po naj-
novejšem kroju.**SCHWAB & BIZJAK**

LJUBLJANA, Dvorni trg, pod Narodno kavarno.

Baterije Zarnice vseh tipov
elektrotehni predmeti
Gen. rep. za kraljevstvo SHS
Banko Pogacar Ljubljana**Westinghouse
Watt
Kremenezky
Metax****Eksport & Import**Vedno
najnovejšeOd
dobrega
najboljšeSpecijalna
modna in športna trgovina
:: za gospode in dečke ::**J. KETTE, Ljubljana**
Franca Jožefa cesta 3.